

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MCLXXXI. ad annum MCCCXIV.

Parisiis, 1644

Epistola II. Gregorii Papae IX. Ad Stephanvm Archiepiscopvm
Cantvariensem. De sententia in imperatorem lata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15974

fidem, viriliter accingimini ad terræ sanctæ succursum; cum hic causa communis agatur; vestra scilicet fidei, ac totius fidei Christianæ. Nos enim promotioni huius negotii, prouisore Domino & auctore, non cessamus intendere; sperantes fiducialiter, quod in manibus fidelium fideliter perseuerantium res debeat prosperari. Data Laterani, x. Kalendas Ianuarii, pontificatus nostri anno i.

EPISTOLA II.

GREGORII PAPÆ IX.

AD STEPHANVM ARCHIEPISCOPVM
CANTVARIENSEM.

De sententia in imperatorem lata.

*Gregorius episcopus seruus seruorum Dei Stephano Cantuariensi
archiepiscopo salutem & apostolicam benedictionem.*

IN maris amplitudine spatiosa nauicula Petri posita, vel potius exposita turbinibus tempestatum, sic iugiter procellis & fluctibus agitatur, vt eius gubernatores ac remiges vix contingat aliquando inter inundantium imbrium angustias respirare, vix Charybdis voragines transire, vix a Scylla declinare. Nam si quandoque prospero flatu plenis velis ad portum vehitur, subito ventus irruens ex aduerso, impulsus ab illo cuius halitus ardere facit, ad altitudinem maris & turbulentum profunditatis Oceanum nauis rapitur, quæ cineta fluctibus mergitur, nec submergitur: quia in ea Dominus residens, discipulorum tandem clamoribus excitatur, dum fugat spiritus insufflantes, & mari ventisque imperat: fit tranquillum. Quatuor quidem procellæ quatiunt nauem istam. Nam perfida paganorum turba terram inclytam, Christi sanguine consecratam, impie detinere contendunt: rabies tyrannorum, temporalia rapiens, exterminat iustitiam, & conculcat ecclesiasticam libertatem: hæreticorum insania Christi tunicam scindere nititur, & subuertere fidei sacramentum: falsorum fratrum & filiorum dolosa peruersitas concutit viscera, & latus dilacerat matris suæ. Sicque foris pugna, intus timores: extra interficit gladius, & domibus mors similiter intentatur. Sicque frequenter fit,

quod Christi ecclesia tot angustiis perturbatur. dum alere credit filios, nutrit in sinu ignem, serpentes, & regulos, qui flatu & morfu & incendio cuncta vastare nituntur. Hinc est quod ad monstra huiusmodi perimenda, & expugnandas acies inimicas, ac tempestatum inquietudines mitigandas, apostolica sedes his temporibus multa diligentia quemdam alumnum, imperatorem videlicet Fridericum, quem quasi a matris utero excepit, vberibus lactavit, humeris bajulavit, de manibus quærentium animam eius frequenter eripuit, educare studuit, multis laboribus & expensis vsque ad virum perfectum perduxit, ad regie dignitatis decorem, & tandem ad fastigium culminis imperialis prouexit; credens illum habere defensionis virgam, & baculum senectutis. Ipse autem dum in Teutonicam se transtulit ad habenas imperii obtinendas, iucunda, ut credebatur, auspicia, sed verius pericula matris obtutibus inferebat. Nam sponte, non monitu, sede apostolica ignorante, Crucem suis affixit humeris, vouens solenniter se in terræ sanctæ subsidium profecturum. Deinde se & alios Crucesignatos excommunicari obtinuit, nisi certo proficiscerentur tempore. Sed incidenter absolutionem petiit, & accepit; de parendo super hæc mandatis ecclesiæ prius præstito iuramento. Exuberantem autem gratiam super ipsum apostolica sedes infundens, ut festinantius ad terræ sanctæ transfret subsidium, ipsum contra morem ad coronam vocauit; qui ad hoc non inuitatus, sed multiplicatis intercessoribus inuitari per magnificos nuntios consuevit. Sicque idem sub Crucis vexillo vsque ad hæc tempora propria negotia plenius & perfectius consummauit. Tandem cum manibus felicitatis recordationis Honorii papæ prædecessoris nostri in B. Petri basilica recepisset diadema de manibus nostris, tunc in minori officio constitutus, Crucem resumpsit, voto publice innouato. Plures sub spe sui subsidii ad Crucem sumendam induxit; & certum recipit terminum transfretandi. Habito quoque postmodum apud Verulas cum ecclesia Romana colloquio, iurauit publice se in certo termino, a Romana sibi ecclesia præfigendo, & tamquam imperatorem honorifice profecturum. Exinde apud Ferentinum in colloquio simili, duorum annorum transfretandi elegit

sibi terminum, & præfixit. Sicque transiturum, & nobilem mulierem, natam carissimi filii nostri in Christo Ioannis regis Hierosolymorum, illustris ipsius regni heredem, in coniugem recepturum, solenniter præstito iuramento sponndit. Adiungens quod per hoc ad obsequium terræ sanctæ, non ut ceteri peregrini, sed ut Templarii & Hospitalarii se in perpetuum obligaret. Appropinquante itaque termino prælibato, cepit excusationes multiplices prætere, se ad transitum asserens non paratum: & ut denuo terminum sibi daretur terminus annorum, grandia obtulit obsequia terræ sanctæ, cum obligationibus satis magnis. Apostolica vero sedes, ne tantis laboribus exsufflatis, & inutiliter sic exhaustis, totum dissolueretur negotium, quod huic principi post Romanam ecclesiam principaliter incumberebat; habito plurium episcoporum & aliorum virorum consilio, de contingentibus nil omitens, venerabilem fratrem nostrum P. Albanensem episcopum, & bonæ memoriæ G. tituli sancti Martini presbyterum cardinalem, ad confirmanda illa quæ imperator pro Crucis obsequio spontaneus promittebat transmisit. Cumque ad sanctum Germanum cum pluribus Alemanniæ principibus pariter convenissent, imperator propria manu iuravit; quod inde ad biennium, id est, in passagio Augusti nunc proximo transacto, omni excusatione & dilatione cessantibus, transfretaret, mille milites ibidem per biennium teneret ad suum stipendium, pro subsidio terræ sanctæ, centum millia unciarum auri, in quinque passagiis tunc proximo futuris illuc destinaret certis assignanda personis. Et tunc cardinales presbyteri de imperatoris consensu, in conspectu principum ac populi circumstantis, excommunicationis sententiam publice auctoritate apostolica protulerunt; in quam incideret imperator, si forte in aliquo defecerit prædictorum. Obligavit insuper se imperator ad centum chalendas, & quinquaginta galeas ducendas & tenendas ultra mare: & quod insuper duobus millibus militum passagium Crucis terminis largiretur, in animam suam iurari faciens, se ista quæ diximus impleturum, sponte consentiens in se & regnum suum ferri sententiam, si non fuerint observata. Qualiter autem hæc impleverit, advertas. Nam cum ad
eius

eius frequentem instantiam multa Crucesignatorum milia per excommunicationis sententiam coarctati in termino destinato ad portum Brundusii properassent, quia gratiam suam imperator subtraxerat ciuitatibus fere cunctis in portibus constitutis, & idem a prædecesore nostro ac a nobis frequentius monitus, ut diligenter pararet omnia, & fideliter quæ sponderat adimpleret, ipse promissorum, quæ sedi apostolicæ & Crucesignatis per prædicatores & literas suas fecerat, de sponione passagii necessariorum & victus, suæ salutis immemor, tamdiu in æstiuu feruoris incendio, in regione mortis & aeris corruptela detinuit Christianum exercitum, ut non solum magna pars plebis, verum etiam non modica multitudo nobilium & magnatum pestilentia, sitis ariditate, ardoris incendio, ac multis incommoditatibus expirauerit. Inter quos defecerunt bonæ memoriæ episcopi Andegauensis & Augustensis. Pars vero non modica infirmitate grauata regrediens, in viis, in siluis, & planitiis, in montibus & speluncis occubuit iam ex parte. Sane reliqui, vix obtenta licentia, licet galeæ, chalendaræ, ac naues sufficientes ad transitum victualium, hominum, & equorum, ut promiserat, non adessent, in festo tamen beatæ Virginis, cum iam temporis instantia immineret, ut naues transmarinis partibus inciperent remeare, fulcare maria inchoarunt: sed pro nomine Iesu Christi se discrimini committentes, ac credentes imperatorem cominus eorum vestigia secuturum. Idem vero, euacuatis promissionibus, ruptis vinculis, quibus tenebatur astrictus, calcato timore diuino, contempta reuerentia Iesu Christi, censura ecclesiastica vilipensa, ac relicto exercitu Christiano, exposita infidelibus terra sancta, deuotione populi Christiani abiecta, in suum & totius Christianitatis opprobrium retrorsum abstractus & illectus est ad consuetas regni delicias, abiectionem corporis suis friuolis excusationibus, ut dicitur, gestiens paliare. Attendite ergo, & videte, si est dolor sicut dolor sedis apostolicæ matris vestræ, sic crudeliter & toties deceptæ in filio, quem lactauerat, in quem posuit in hoc facto spei suæ fiduciam, in quem tot beneficiorum abundantiam cumulauit. Dissimulans interim, ne occasione

inuenta se auerteret a terræ sanctæ subsidio, exilia præfulum, spoliationes, captiuitates, & iniurias multiplices, quas ecclesiis, viris religiosis, clericis irrogauit; & obaudiens querelas multiplices pauperum populorum, & nobilium patrimonii ecclesiæ clamantium contra ipsum, quas in aures Domini sabaoth credimus introisse. Et quamuis ecclesia Romana tueri debeat filium tanta diligentia educatum, & magnificentia exaltatum; nunc ipsum gemit sine Marte victum, absque hoste prostratum, & in suæ confusionis opprobrium tam ignominiose deiectum. Non minus gemit exterminium exercitus Christiani, qui non inimicorum gladiis vel virtute deficit, sed calamitate tam miserabili est consumptus. Gemit etiam, quod pars residua bellatorum, exposita maris periculis & fluctibus tempestatum, absque duce, præceptore, & principe ducitur quo ignorat, modicum profectura terræ sanctæ vtilitatibus. Quibus debitæ consolationis solatium & opportuna subiectionis auxilium, impediens iam maris frementis procellis, temporisque angustia, iuxta votum non possumus ministrare. Gemit insuper excidium terræ sanctæ, quam nunc eripi de manibus paganorum sperabamus; quam olim, vt asseritur, recuperasset Christianus exercitus per concambium Damiatæ, nisi semel eis & iterum imperialibus fuisset literis interdictum. Qui etiam non fuisset in manibus paganorum inclusus, si galeiarum subsidium, vt ex parte sua promissum fuerat, & fieri poterat, subsecutum esset. Nam Damiata, quæ, vt adstruitur, suo tradita nuntio, & aquilis imperialibus insignita, eodem die crudeliter spoliata, & per suos deteriorata, viliter & ignominiose per ipsos fuit infidelibus restituta. Recurrit etiam ad rediuiua suspiria, & amissionem præscriptam, recolens Damiatæ tot laborum angustias, tot expensarum dispendia, tot mortes fidelium, & tot excursus temporum, quæ inutiliter effluerunt, subortis lacrymis flere non cessat; nec est qui consoletur eam ex omnibus caris eius, nec abstergat lacrymas a maxillis. Cum ergo vox eius in Rama iam sonuerit, & Rachel non solum filios sed hæc omnia irremediabili lamentatione deploret, quis fidelium a gemitibus & suspiriis continebit? quis

filiorum cernens aquarum profluvia de matris oculis prodeuntia lacrymas non effundet? Quis matris non compatietur angustiis, nec immensis eius doloribus condolebit? Quis fidelium propter hæc non ardentius inflammabitur ad subsidium terræ sanctæ; ne Christiana iuventus ex insperato casu penitus prostrata videatur, & ignominiose animo consternata? Nonne viri cordati, & filii Iesu Christi, debent ad subsidium terræ sanctæ tanto fortius animari, quanto ignominiam iam amplius resultare conspiciunt ex insperata ruina in patrem & filium, in Redemptorem atque redemptos, in Christum & populum Christianum? Nos igitur hoc negotium tanto ardentius resumere affectamus, & profundiori consilio alta intendimus remedia inuenire, quanto magis necessitas, & ex multis inflata doloribus nostram grandis angustia paui: & sic cum Dominus populo suo modicum ostendit se iratum, de illius manu hoc tempore sacrificium non acceptans, qui prudentiam non est imitatus illorum per quem salus in Israel consuevit. Non tamen misericordiæ Dei sunt consumptæ, nec eius miserationes penitus defecerunt. Sperantes namque in misericordia Dei nostri, qui viam nobis ostendit, per quam in hoc opere prospere gradiamur: & viros secundum cor suum destinabit, qui præcedant in cordis puritate ac manuum munditia exercitum Christianum. Ideoque fraternitatem vestram obsecramus in Domino, per apostolica scripta præcipiendo mandantes, quatenus hæc clero & populis vobis commissis fideliter exponentes, ac inducentes eosdem ad hæc exequenda, suos studeant animos præparare, & ipsos ad vindicandam iniuriam Iesu Christi sedulis exhortationibus inuitetis; vt cum ipsos sedes apostolica habito maiori tractatu sollicitandos prouiderit, promptos inueniat & paratos. Porro ne tamquam canes muti, non valentes latrare, videamur deferre homini contra Deum, non sumentes ultionem de illo qui tantam iniuriam populo procurauit, imperatorem videlicet Fridericum, qui nec transfretauit in termino constituto, nec illuc in taxatis passagijs præscriptam pecuniam destinauit, nec mille duxit milites per biennium tenendos ad suum stipendium, pro subsidio terræ sanctæ ibidem: sed in tribus articulis mani-

efte deficiens, in descriptæ excommunicationis laqueum
 vltroneus se ingessit; excommunicatum, quamquam inui-
 ti, publice nuntiamus, & mandamus ab omnibus arctius
 euitari; contra ipsum, si contumacia eius exegerit, grauius
 processuri. Confidimus tamen adhuc in pii Patris clemen-
 tia qui neminem vult perire, quod oculi mentis caligantes,
 hoc ecclesiastico delibuti collyrio, si non fuerit animo re-
 bellis, lumine poterunt illustrari; vt suam aspiciat nudi-
 tatem, & ignominiam suam, quam incurrit, auertat: sic-
 que recurat ad medicum, & ad matrem ecclesiam re-
 uertatur, per humilitatem debitam, & satisfactionem
 congruam, salutis remedia recepturus. Non enim eius
 salutem in Domino affectamus interire, quem olim sin-
 cere dileximus in minori etiam officio constituti. Data
 Laterani, pontificatus nostri anno secundo.

EPISTOLA III.

GREGORII PAPÆ IX.

AD ROMANVM FRANCORVM

LEGATVM.

De persecutionibus ecclesiæ per Fridericum II.
 imperatorem.

Gregorius episcopus Romano Francorum legato salutem, &c.

ATTENDE quæsumus, & vide, si est dolor sicut dolor
 noster, quia filium quem nutriuit ecclesia Romana
 & exaltauit, sperans eum propugnatorem habere contra
 perfidas nationes, ecce nunc persecutorem sentit imma-
 nem, & hostem validum experitur. Et ne taceamus atro-
 ces iniurias & iacturas enormes, quibus Fridericus dictus
 imperator ecclesiam & personas ecclesiasticas damnabi-
 liter hætenus flagellauit, patrimonium apostolicæ sedis
 per Saracenos & alios impugnat: &, quod detestabilis
 est, cum Soldano & aliis Saracenis nefandis contrahens
 pactiones; illis fauorem, Christianis odium exhibet mani-
 festum, ad exterminandas domos hospiales & fratrum mi-
 litiaæ templi; per quas reliquia terre sanctæ hætenus sunt
 obseruata, impie annullando. De mandato enim illius in-
 ter Saracenos & Christianos, fide fracta treugarum, cum